

HILDEGARDA BINGENSKA

Skladateljsko mistički svijet srednjovjekovne vizionarke *hana breko*

*"Riječi koje izgovaram ne dolaze iz ljudskih usta,
ja sam ih vidjela i čula u viđenjima koja su meni poslana...
Bog se kreće kamo on hoće, a ne u slavu zemaljskog čovjeka.
Mene uvijek ispunjava strah i trepet.
Ja se ne pouzdajem u vlastite sposobnosti.
Ispružim ruku Bogu da me On ponese
kao perce bez težine nošeno vjetrom."
Hildegard von Bingen*

Rođena je u plemićkoj obitelji oko 1098. godine u Bermersheimu vor der Höhe blizu Mainza u Njemačkoj. Bila je najmlađe dijete u velikoj obitelji, a crkvi je bila odana već od najranije mladosti. Razlog je tomu bilo njezino krhko zdravlje i čudne vizije koje je imala od najranijeg djetinjstva. U osmoj je godini Hildegard ušla u malu zajednicu - konvent - samostana Disibodenberg kod Bingena na Rajni, a kad je 1136. godine umrla Jutta od Spanheima, časna majka konventa, njezino je mjesto uz titulu *magistre*, odnosno voditeljice zajednice - naslijedila Hildegard von Bingen. Pet godina kasnije, u 43. godini Hildegard doživljuje svoju prvu intenzivnu viziju koja joj je bila svojevrsni znak da se počne baviti pisanjem i podjelom svojih

duhovnih iskustava. Godine 1147. nastaju njezini prvi napisi koji opisuju te vizije. Njih je s velikom pažnjom zamijetio i benediktinski reformator i propovjednik Bernard iz Clairvauxa i njegov prijatelj papa Eugenius II. Obojica su prepoznali Hildegardinu proročansku crtu i mistiku. U želji za većom samostalnošću traži odvajanje i preseljenje u Rupertsberg, a tek nakon dugotrajnog i mučnog "natezanja" to joj konačno biva i odobreno i 1150. godine s još dvadesetak opatica seli se u Rupertsberg. Godine 1165. Hildegard osniva i drugi, sestriński samostan u Eibigenu, na drugoj strani Rajne, kao svojevrsni antipod svomemu rupertsbergskom samostanu. U međuvremenu je, uz pomoć svojega učitelja opata Volmara, Hildegard dovršila svoje prvo vizionarsko djelo "Scivias" 1151. godine. Iste godine započinje i svoju dvodijelnu znanstvenu enciklopediju, knjigu ljekovitog bilja nazvanu "Physica", te medicinsku knjigu "Causae et curae". Slovi kao veliki poznavatelj bilja i iscjelitelj, a to poznavanje biljaka i prirode evidentno se zrcali u njezinoj poeziji, s čestom simboličkom uporabom životinjskih likova i biljaka. Prepuna iskustava i istraživačkoga rada Hildegard nakon svoje 60. godine putuje i propovijeda po cijeloj Njemačkoj. Njezin je dugi život, umrla je u 82. godini, 17. rujna 1179., bio prepun kontroverzi i borbi, pa iako su pokušaji Hildegardine kanonizacije u XIII. i XIV. stoljeću bili bez uspjeha, ona je unatoč tomu konačno ipak priznata sveticom u rimskoj martirologiji.

Hildegard glazbeno stvaralaštvo započinje tek u 40. godini, a svoju je plodnu skladateljsku karijeru okrunila nizom zbirki napjeva i tekstova, koje uglavnom nastaju od 1150. do 1160. godine za liturgijsku uporabu u samostanu u Rupertsbergu, kako to navodi sama Hildegard u svome dugom vizionarskom ciklusu "Liber vitae meritorum" dovršenom 1163. godine. Tom

zbirkom napjeva naslovljenom "Symphoniae harmoniae caelestium revelationum" - zapisana je tek oko 1175. godine, željela je istaknuti nebesku dimenziju koju evocira ova glazba ali i uputiti da ova glazba ima formu najuzvišenijega hvalospjeva u kojem odzvanjaju tonovi nebeskih sfera. Danas su dostupna dva rukopisna kodeksa u kojima je prisutno Hildegardinom himnodijsko glazbeno stvaralaštvo. Riječ je o Villarenškom kodeksu pohranjenome u Denedermondeu u Belgiji pod signaturom br. 9 i kodeksu iz Wiesbadena broj 2. Napjevi zapisani u ovim rukopisnim glazbenim izvorima su mahom himnički napjevi u čast apostola, mučenika, ispovjednika i svetaca, s vidljivom i logičnom prevlasti ženskih svetačkih likova.

U kontekstu europske lirike srednjega vijeka Hildegard von Bingen govori osebnim i neobičnim jezikom, a njezina je poezija puna simbolike i slikopisa mistične ljubavi. Tako je, primjerice riječ *ecclesia* - crkva - u Hildegardinom svjetonazoru zapravo djevica mučenica kao podanica Jaganjca Božjega. Hildegardina je poezija puna anafora, dakle - početaka stihova s istom riječju ili stihom, superlativa i zaziva, kao i vrlo zamršenih rečeničnih nizova s čestom uporabom participa i genitiva. Njezini su himnički napjevi posvećeni mahom Blaženoj Djevici Mariji, djevicama, Duhu Svetom, sv. Benediktu, sv. Uršuli i crkvenim ocima i prorocima.

Hildegard von Bingen kao nadahnutu pjesnikinju nije zadovoljavalo samo slušanje glasova prirode i njihovo oponašanje u glazbi. Ona je vrlo pomno studirala životinjski svijet, biljke i minerale. U tom je slijedila savjete Bernarda od Clairvauxa, jednog od najistaknutijih redovnika reda Cistercita koji je rekao "*Šume će te naučiti više od knjiga*". Iz vlastitoga iskustva, kao žena slaboga zdravlja Hildegard je bila upoznata s konfliktom između

iznimne mentalne energije i slabosti tjelesne snage. Ovaj je konflikt bio prisutan u događajima njezinoga stoljeća, dakle u XII. stoljeću, i ona je smatrala da su upravo ljudska bića ta koja donose sve nesreće: "*I čuh elemente svijeta okrenute čovjeku Boga s oštrim plačem. Nismo više u stanju pokrenuti se i slijediti svoj put i skladu s načelima našega učitelja. Jer nas čovjek smeta i protresa... Zelena snaga - Viriditas - je uništena u ogromnom nizu oblaka ljudi!*".

Hildegardina vokalna glazba koja je nastala u XII. stoljeću katkada se svrstavala u kasno gregorijansko pjevanje, pa iako ta glazba doista pokazuje mnoge karakteristike gregorijanskoga pjevanja i zadržava formu gregorijanskoga koralu, ona se od njega bitno razlikuje svojom specifičnom sonornošću i stilom. Njezina je glazba širokoga i velikoga melodijskoga opsega, za razliku od gregorijanske glazbe koje je imala opseg od najviše jedne oktave. To upravo odgovara širini i habitusu njezine spisateljske i stvaralačke osobnosti. Glazbeni se oblik Hildegardinoga skladateljstva sastoji od repetitivnih motiva unutar jednoga određenoga napjeva, tj. od karakterističnih motiva koji pripadaju istom modusu. Melodijski pokret oscilira između tonike i uvjetno rečene dominante i vraća se na kraju napjeva na toniku. Melodija je usko povezana sa značenjem tekstovnog predloška upravo onako kao i u gregorijanskom pjevanju.

Za vašu diskoteku i upoznavanje s njezinim opusom predložila bih prvenstveno moralizirajuću igru "Ordo virtutum", djelo zadivljujuće snage i originalnosti. Za izdvojiti je i "Laude", napjeve i psalmodije u čast blagdana 11 000 Djevic posvećenih sv. Uršuli, čiji se blagdan u zapadnoj rimskoj crkvi slavi upravo na dan Hildegardine smrti, 17. rujna.

Igra o vrlinama *zvonimir mrkonjić*

Jedna od najznačajnijih žena srednjeg vijeka, redovnica Hildegarda Bingenska, nazvana "rajnskom Sibilom", svoj prvi tekst "Igra o Vrlinama" ("Ordo Virtutum") napisala je oko 1138. godine, dakle razmjerno kasno, a kompozicija na taj tekst nastaje još kasnije - oko 1151. godine. U "Igru o vrlinama" Hildegarda iznosi svoje mistično viđenje svemira kao prijevora između kozmičkih sila oličenih alegorijskim likovima, Vrlinama, njih sedamnaest, i sila zla predvođenih Đavlom. Igra se otvara s Patrijarsima i Prorocima, simbolima Starog Zavjeta, koji s udivljenjem motre Vrline koje donose novozavjetnu poruku ljubavi. U središtu igre je ljudska Duša koja, premda joj je Dobro urođeno, nije posve neosjetljiva na ponude Đavla pa se dogodi da im privremeno podlegne. Duša uz pomoć Vrlina uviđa svoj pad i čini sve da se od njega oporavi i vrati suglasju sa svojim tvorcem, a Đavo se uzalud trudi da privuče Dušu, koja to neopozivo odbija.

Iako nastanak "Igre" datira iz vremena dramskih pokušaja crkvenog prikazanja u raznim zemljama, ona se od njih odvaja svojom alegorijskom naravi, najavljujući moralitete koji se javljaju nekoliko stoljeća poslije ili duhovnu dramu s glazbom de'Cavaleria i Carissimija. Njihov stil oslanja se na "Pjesmu nad pjesmama", proroka Izaiju i Ivanovo "Otkrivenje". Ukoliko želite upoznati ovo značajno djelo predložimo nosač zvuka ansambla Sequentia (DHM 05472 773942) ili DVD ansambla Vox Animae (BBC/OpusArte OA 0874 D) na kojem možete naći i BBC-jev odličan dramatizirani dokumentarac o Hildegardi Bingenskoj.

Ovdje počinje Igra o Vrlinama

Patrijarsi i proroci

Tko su ti koji su nalik oblacima?

Vrline

*Vi drevni sveci, čemu se divite u nama?
Riječ Božja blista u obliku čovječjem
i stoga mi sijamo s njim
gradeći udove njegova lijepog tijela.*

Patrijarsi i proroci

*Mi smo korijeni a vi grane,
plodovi živog oka
a mi smo u njemu bili sjene.*

PRIZOR PRVI

Tužaljka utjelovljenih duša

*O, mi smo ovdje tuđinci.
Što učinismo kad smo zabludili u grijeh?
Trebalo je da budemo kćeri kraljeve
a pale smo u sjenu grijeha.
O, živuće sunce, odnesi nas na ramenima
u našu zakonitu baštinu
koju izgubismo u Adamu!
Kralju kraljeva, mi se borimo u tvojoj bitci.*

Sretna duša

*O, slatko božanstvo, o blagi živote
u kojem ću nositi blistavo ruho,
primajući ono što izgubih
u svojoj prvoj pojavi,
ja tebi vapim i zazivam sve vrline.*

Vrline

*O sretna Dušo, o slatki stvore Božji,
koji si sazdan u dubokoj visini božje mudrosti,
velika je tvoja ljubav.*

Sretna duša
*S radošću ću doći k vama
 da mi date cjelov svog srca.*

Vrline
*Mi se moramo boriti uz tebe,
 kćeri kraljeva.*

Al tjeskobna duša se tuži
*O, tegobni rade, teški terete
 koji nosim u odjeći ovoga života.
 Odveć mi je tegobno
 boriti se protiv puti.*

Vrline duši
*O, Dušo voljom Božjom ustanovljena,
 ti sretno oruđe, zašto si toliko uplakana
 pred onim što je Bog uništio
 u jednom djevičanskom biću?
 Ti moraš u nama nadjačati Đavla.*

Duša
Podržite me i pomognite mi da se ne kolebam!

Božje znanje duši
*Pogledaj koju odjeću nosiš, kćeri spasa,
 budi stamena i nikad nećeš pasti.*

Nesretna duša
*O, ne znam što učiniti
 ni kamo pobjeći!
 O jao meni, ne mogu dovršiti
 odjeću koju nosim.
 Da, hoću je odbaciti!*

Vrline
*Nesretna svijesti,
 o, bijedna dušo,
 zašto kriješ lice svoje
 pred svojim tvorcem?*

Znanost božja
*Ti ne znaš i ne vidiš
 i ne razumiješ onoga
 tko te amo stavio.*

Duša
*Bog je stvorio svijet:
 ja mu ne činim nikakvu uvredu,
 tek želim uživati u njemu!*

Đavo (više na dušu)
*Ludo, ludo, koja ti korist od naprezanja?
 Pogledaj svijet i on će te zagrliti s počašću.*

Vrline
*Ne jada li se to glas u dubokoj boli!
 Ah, neka čudesna pobjeda
 nastala je u toj duši
 u njevoj čudesnoj težnji prema Bogu,
 al' se požuda puti tajno u njoj skrila,
 jao gdje volja prije ništa nije skrivila
 a želja je bježala od ljudske pohote.
 Oplakuj zbog tog, oplakuj, nedužnosti,
 ti koja nisi izgubila ništa od svoje savršenosti
 i koja nisi pohlepno progutala sa ždrijelom stare zmije.*

Đavo
*Koja to moć može tvrditi da nema nikog osim Boga?
 Ja pak kažem, tko hoće slijediti mene i vršiti moju volju,
 tome ću dati sve. A ti, Poniznosti, nemaš što dati
 svojim sljedbenicima: nitko od vas i ne zna što je!*

Poniznost
*Ja i moje družice dobro znademo
 da si ti drevni zmaj
 koji si se htio uzdići iznad Višnjeg
 ali te sam Bog survao u bezdan.*

Vrline
A mi prebivamo u visinama.

PRIZOR DRUGI

Poniznost

*Ja, Poniznost, kraljica Vrlinâ, kaŕem:
dođite k meni, Vrline, i ja ću vas poučiti vještini
traženja i nalaženja izgubljene drahme
i da okrunite one koja sretno ustraje.*

Vrline

*O slavna kraljice, preblaga posrednice,
s radošću ćemo doći.*

Poniznost

*Zato ću, drage kćeri,
sačuvati vam mjesta
u kraljevskoj svadbenoj ložnici.*

Ljubav prema blišnjem

*Ja sam ljubav prema blišnjem, cvijet ljubavi -
dođite k meni, Vrline, ja ću vas voditi
u blistavo svjetlo cvjetne mladice.*

Vrline

*Ponajdraži cvijete,
sa ŕarkom čeŕnjom hitamo k tebi.*

Strah od Boga

*Ja, Strah od Boga, spremam vas, kćeri blaŕene,
da gledate u Boga i da od toga ne umrete.*

Vrline

*O strahu, ti nam uvelike pomaŕeŕ:
ne ŕelimo se nikad odvojiti od tebe.*

Đavo

*Divno, divno! Kakav je to veliki strah
i ta velika ljubav?
Gdje je borac i tko predaje nagradu?
Vi ne znate koga ŕtujete!*

Vrline

*Tebe je prestraŕio viŕnji sudac
kad te je nadmenog od oholosti
strmoglavio u pakao.*

Poslušnost

*Ja sam prosvijetljena poslušnost -
dođite k meni, prekrasne kćeri
i ja ću vas vratiti domovini i kraljevu cjelovu.*

Vrline

*Preslatka pozivateljice, priliči nam se
ŕto revnije doći k tebi.*

Vjera

*Ja sam Vjera, zrcalo ŕivota:
dođite k meni kćeri prečasne
i pokazat ću vam ŕivo vrelo.*

Vrline

*O vedra, zrcolika, pouzdajemo se u tebe
da ćemo doći do istinskog izvora.*

Nada

*Ja sam slatki motritelj ŕivog oka
koje laŕna obamrlost ne moŕe obmanuti.
Tmino, ti ne moŕeŕ zaŕtrti moj pogled!*

Vrline

*ŕivote ŕivi, tjeŕiteljice slatka,
ti pobjeđujeŕ ubojite strijele smrti
te okom koje vidi otvaraŕ vrata neba.*

Čednost

*O Djevičanstvo, ti ostajeŕ u kraljevskoj ložnici.
Kako se ljupko ŕariŕ u kraljevim zagrljajima,
kad se sunce blista kroz tebe
a da tvoj plemeniti cvijet nikada ne svene.
Djevo plemenita, nikad nećeŕ poznati
sjenu otpalog cvijeta!*

Vrline

*Cvijet poljski pada na vjetru, kiša prska po njemu,
Al ti, Djevičanstvo, ostaješ u simfonijama stanovnika nebeskih:
ti si nježni cvijet koji nikad neće usahnuti.*

Nevinost

Bježite, ovce moje, od Đavlove nečisti!

Vrline

S tvojom pomoći izmaći ćemo mu.

Prijezir prema svijetu

*Ja, preziratelj svijeta, svjetlost sam života.
O bijedno progonstvo na zemlji
sa svim tvojim tegobama - ja te otpuštam.
O Kreposti, dođite k meni
i popet ćemo se k izvoru života!*

Kreposti

*O slavna gospodarice,
ti se boriš uvijek za Kristovu stvar,
velika moći koja pod noge stavljáš svijet,
ti pobjedonosno prebivaš na nebu.*

Nebeska ljubav

*Ja sam zlatna vrata učvršćena na nebu:
tko prođe kroz mene
nikad neće više u svom duhu
osjetiti gorkost pobune.*

Vrline

*Kraljeva kćeri, ti stojiš čvrsto
u zagrljaju kojeg se svijet boji:
kako je nježna tvoja ljubav prema Višnjem!*

Vlast nad sobom

*Ja volim jednostavne običaje
koji ne znaju za ništa nedostojno;
ja uvijek gledam u Kralja kraljeva
i, kao u najvišoj časti, ja ga grlim.*

Vrline

*Andeoska drugo, bogato si ukrašena
u kraljevoj svadbi.*

Sramežljivost

*Ja prekrivam, protjerujem i gazim
svaku prljavštinu Đavolsku.*

Vrline

*Ti imaš udjela u izgradnji nebeskog Jeruzalema
koji cvjeta među ljiljanima blistave bjeline.*

Milosrđe

*O kako je gorka nepopustljiva krutost ljudskog duha
koja ne ublažava bol milosrđem!
Ja hoću pružiti ruku svima koji trpe.*

Vrline

*O hvalevrijedna majko prognanih,
ti ih uvijek uspravljáš
te pomazuješ siromašnog i slabog.*

Pobjeda

*Ja sam pobjeda, brz i hrabar borac -
borim se držeći kamen
i gazim drevnu zmiju*

Vrline

*Najljupkija ratnice u vreloom potoku
koji je progutao proždrljivog vuka -
proslavljena, okrunjena, kako se rado
borimo na tvojoj strani protiv onog opsjenara.*

Obzirnost

*Ja sam Obzirnost, svjetlost i rasporediteljica svih stvorova -
nepristranost Boga, koju je Adam odbacio
postupivši bestidno.*

Vrline

*Preljepa majko, kako slatka si i blaga,
u tebi se nitko ne može zbuniti.*

Strpljivost

*Ja sam stup koji se ne može poljuljati
jer je moj temelj u Bogu.*

Vrline

*Ti koja čvrsto stojiš u stjenovitoj špilji,
slavodobitna si ratnica koja sve podnosi!*

Poniznost

*Kćeri Izraelove,
Bog vas je digao s vašeg mjesta ispod stabla,
sad se sjetite kako je bilo posađeno.
Zato se radujte, kćeri Siona!*

MEDUIGRA

*O kako je veliko čudo!
U podložni ženski lik
sam kralj je ušao.
Bog je učinio to
jer se poniznost uzdiže iznad svih stvari;
i kakvo veliko blaženstvo leži
u tom tjelesnom obliku
jer zloću koja je potekla od žene -
jedna je žena poslije obrisala
i ustoličila je svaki ljupki miris vrlina
i ukrasila je nebo
više nego je nekoć smutila zemlju.*

*O sretna dušo
čije je tijelo rođeno iz zemlje
a ti si ga gazila na hodočašću
ovim svijetom -
tako po božanskom razumu
koji te je učinio svojim zrcalom
bila si okrunjena.
Duh sveti također
vidio je u tebi svoje prebivalište.
Slava Ocu i Sinu i*

*Svetom Duhu,
kao što bijaše u početku
tako i sada i uvijek
i u vijeke vjekova. Amen.*

*O kako čudesno je
predznanje božanskog srca
koje je unaprijed znalo svakog stvora.
Jer kad se Bog zagledao
u lice ljudskom biću
koje je stvorio,
vidio je sva djela svoja
u tom istom ljudskom obličju
kao cjelinu.
O kako čudesno je udahnuće
što je čovjeka probudilo k životu!*

Vrline

*Jao, jao nama Vrlinama,
plačimo i tugujmo
jer je janje našeg gospodara
pobjeglo iz života!*

Jadikovka Duše koja se kaje i zaziva Vrline
*O vi, kraljevske Vrline, kako ljupke
i kako blistave ste na najvišem suncu
i kako krasno je vaše prebivalište
i kakva je stoga bol što sam od vas pobjegla!*

Vrline [Znanje o Bogu]

*O bjegunice, dođite, dođite k nama
i Bog će te primiti.*

Duša

*Ah, ah, žarka slatkoća progutala me u grijesima
stoga se nisam usudila ući.*

Vrline

*Ne boj se i ne bježi
jer dobri pastir traži tebe, izgublenu ovcu.*

Duša

*Sad tražim vašu pomoć da se saberem -
sad smrdim po ranama
kojima me drevna zmija okužila.*

Vrline

*Poteci k nama i slijedi one tragove
po kojima nikad nećeš posrnuti
i Bog će te izliječiti.*

Duša (kajući se Vrlinama)

*Ja sam grešnica koja pobjegoh iz života,
sva u bolovima vraćam se vama
da mi pružite štiti otkupljenja.
O svi vi, bojovnici kraljice Poniznosti,
i vi, bijeli ljiljani njezini i njezine purpurne ruže,
nagnite se k meni koja sam se tako tuđinka
od vas izagnala,
i pomognite mi da se u krvi Sina Božjeg uzdignem.*

Vrline [Znanost o Bogu]

*O dušo bjegunice, sad budi jaka
i navuci oklop svjetlosti.*

Duša

*A ti, istinski lijeku, Poniznosti,
pruži mi pomoć
jer me Oholost slomila mnogim porocima,
ostavivši mi silne ožiljke.
Sad bježim k tebi - pridigni me!*

Poniznost

*Vi vrline sve, pridignite raskajanu grešnicu
sa svim njezinim ožiljcima, za rane Kristove,
i dovedite je k meni.*

Vrline

*Mi te želimo vratiti i nećemo te ostaviti,
sva nebeska vojska raduje se tebi -
pravo je stoga da ugodimo svoju simfoniju.*

Poniznost

*Nesretna kćeri, hoću te zagrliti
jer je veliki liječnik za te
gorke rane prepatio.*

Vrline

*Izvore živi, kako je velika tvoja slatkoća,
ti nisi odbacio one koje gledahu prema tebi,
nego si oštroumno predvidio
kako bi ih mogao spasiti od
sudbine posrnulih anđela,
koji vjerovahu da posjeduju moć
koju nisu mogli imali zakonito.
Raduj se stoga, kćeri Siona,
jer ti Bog vraća natrag mnoge
one što ih je zmija htjela odvojiti od tebe
i koji sad blistaju još većim sjajem
od onog što im je prije pripadao.*

PRIZOR ČETVRTI

Đavo

*Tko si? Odakle dolaziš? Već si bila u mom zagrljaju i ja sam te izveo van.
Sad se vraćaš prkoseći mi. Ali ja ću se boriti s tobom i oboriti te.*

Duša (kajući se)

*Uvidjela sam da sam krenula zlim putem
zato sam ti pobjegla.
Al sada, opsjenaru, boriću se s tobom.
Kraljice Poniznosti, dođi sa svojim lijekom
i pomoz mi!*

Poniznost Pobjedi

*Pobjedo, koja si jednom na nebu
potukla tog stvora,
pohitaj sa svojom vojskom
i svi vi vežite tog Đavla!*

Pobjeda Vrlinama

*Prehrabri i preslavni borci, dodite
i pomognite mi pobijediti tog lašca.*

Vrline

*Preljupka ratnice u vrelom vrutku
koji je progutao proždrljivog vuka -
preslavna okrunjena, kako se rado
borimo s tobom protiv tog opsjenara.*

Poniznost

Onda ga svežite, Vrline presjajne!

Vrline

*O kraljice naša, tebe slušamo
i tvoje ćemo naloge potpuno izvršiti.*

Pobjeda

Radujte se, druge moje, jer je drevna zmija svezana!

Vrline

Hvaljen budi, Kriste, kralju andeoski!

Čednost

*U duhu Višnjeg, Sotono, zgazih ti glavu
i u djevičanskom liku hranih slatko čudo,
kad je sin Sin Božji došao na svijet;
ti si dakle ponižen s cijelim tvojim plijenom
i sad nek' se raduju svi stanovnici neba
jer su nade tvog tijela uništene.*

Đavo

*Ti ne znaš koga hraniš, jer je utroba tvoja prazna od lijepog oblika što je
žena prima od muškarca; u tome ti prekoračuješ zapovijed koju je Bog dao u
slatkom ljubavnom činu; tako ti i ne znaš što si!*

Čednost

*Kako bi me se to moglo ticati?
Već tvoje spominjanje prlja to nečišću.
Rodila sam čovjeka koji je svojim rođenjem
oko sebe, tebi usprkos, okupio ljudski rod.*

Vrline [Poniznost]

*Bože, tko si koji si u sebi
skupio to veliko vijeće,
koje je uništilo pakleni nacrt
u krčmarima i grešnicima,
koji sad sjaju u rajskoj dobroti.
Hvaljen budi, Kralju, za to!
Svemoćni oče, iz tebe teče
vrelo u ognjenoj ljubavi:
vodi svoju djecu u povoljni vjetar,
ploveći po vodama
da bismo ih na isti način
mogli voditi tim putem
u nebeski Jeruzalem.*

Vrline i duše

*U početku sve stvoreno zelenjelo se,
usred njega cvjetovi su cvjetali,
al' poslije svježine je nestalo.
A pobjedonosnik vidje to i reče:
"Ja znam to, ali zlatni broj nije još potpun.
Ti me pogledaj,
zrcalna sliko očeva:
u svom tijelu trpim iscrpljenost,
čak mojim mali zakazuju,
nije se smjelo osušiti,
tako da si odlučio
da tvoje oko neće nikad sustati
dok ne vidiš da mi se tijelo prekrilo draguljima.
Jer umoran sam od toga da svi moji udovi
budu izloženi rujanju.
Vidi, Oče, ja ti pokazujem svoje rane."
Tako, svi vi ljudi
prignite koljeno pred svojim Ocem
da vam može pružiti ruku.*

Preveo Zvonimir Mrkonjić